

Ілля Афанасьєв,
кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри реклами та зв'язків з громадськістю
Факультету журналістики
Київського столичного університету
імені Бориса Грінченка

Illia Afanasiev,
PhD (Historical Sciences),
Associate Professor,
Associate Professor of the Department
of Advertising and Public Relations,
Faculty of Journalism,
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University
<https://orcid.org/0000-0002-2736-5021>
Email: i.afanasiev@kubg.edu.ua

Катерина Лимарь,
здобувачка 3 курсу першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти
ОП «Реклама і зв'язки з громадськістю»
Факультету журналістики
Київського столичного університету
імені Бориса Грінченка

Kateryna Lyamar,
Bachelor`s Student,
Faculty of Journalism,
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University
<https://orcid.org/0009-0008-9034-2018>
Email: kalymar.ij21@kubg.edu.ua

УДК 659.1:32.019.5

DOI: <https://doi.org/10.28925/2524-2644.2024.177>

ЗВ'ЯЗКИ З ГРОМАДСЬКІСТЮ В КОМЕМОРАЦІЇ КВІТКИ ЦІСИК В УКРАЇНІ

////////////////////////////////////

PUBLIC RELATIONS IN THE COMMEMORATION OF KVITKA CISYK IN UKRAINE

АНОТАЦІЯ. У статті викладено результати дослідження основних етапів, форм і промоутерів культу Квітки Цісик в Україні. Квітка Цісик була громадянкою США, народженою в США, але надавала великого значення своєму українському походженню й намагалася у своїй творчості відобразити цю українську етнічну самоідентифікацію. Проте у світі вона більш відома як виконавиця рекламних вокальних композицій на замовлення провідних американських корпорацій, ніж як виконавиця українських ліричних пісень.

Автори статті сфокусували свою увагу на історії та сучасному стані публічного вшанування пам'яті Квітки Цісик в Україні.

У статті застосовано міждисциплінарний підхід, зокрема зроблено психологічні гіпотетичні пояснення щодо мотивації промоутерів деяких комемораційних акцій. За допомогою порівняльного аналізу українських та іноземних масмедіа, визначено ключові події, форми, напрями комеморації Квітки Цісик на території України, схарактеризовано вплив багатьох акцій, осіб, зокрема й лідерів громадської думки, на формування сучасного українського масмедійного образу цієї діячки рекламної галузі. Систематизовано, в хронологічному порядку, історію найменування десятків українських вулиць на честь Квітки Цісик.

Практичне значення статі полягає, зокрема, у наданні рекомендацій та засобів їх реалізації для освітніх закладів, які здійснюють підготовку фахівців галузі реклами та зв'язків із громадськістю. Висунуто низку гіпотез, які можуть стимулювати подальші наукові розвідки щодо української комеморації Квітки Цісик.

В освітньому процесі, в підготовці фахівців із реклами та зв'язків із громадськістю, варто привертнути більшу увагу майбутніх діячів рекламного бізнесу та споріднених галузей, до прикладу досягнень Квітки Цісик та вшанування цих досягнень. Адже Квітка Цісик є нині в Україні, вочевидь, найбільш ушанованою, вшанованою діячкою рекламного бізнесу. Отримання подібного визнання, увічнення в назвах вулиць, нагород, музеїв, творчих конкурсів є для багатьох діячів не менш, а для деяких і значно більш сильним, ніж матеріальна винагорода, стимулом професійного зростання, наполегливої праці в обраній бізнес-галузі.

Ключові слова: Квітка Цісик, рекламний бізнес, комеморація, перейменування вулиць, масмедіа.

ABSTRACT. The article presents the study results of the main stages, forms and promoters of the cult of Kvitka Cisyk in Ukraine. Kvitka Cisyk was a US citizen born in the US. However, she attached great importance to her Ukrainian origin

and tried to reflect this Ukrainian ethnic self-identification in her work. However, she became much more famous worldwide because of her work as a singer for advertising products commissioned by leading American corporations than as a performer of Ukrainian lyrical songs.

The article's authors focused on the history and current state of public commemoration of Kvitka Cisyk in Ukraine.

An interdisciplinary approach was applied; in particular, psychological hypothetical explanations were made regarding the motivation of the promoters of some commemorative actions. With the help of a comparative analysis of Ukrainian and foreign mass media, the key events, forms, and directions of the commemoration of Kvitka Cisyk on the territory of Ukraine are determined, the influence of many actions, individuals, including leaders of public opinion, on the formation of the modern Ukrainian mass media image of this advertising industry figure is characterized. Systematized, in chronological order, the history of naming dozens of Ukrainian streets in honour of Kvitka Cisyk.

The practical significance of the article lies, in particular, in providing recommendations and means of their implementation for educational institutions that train specialists in the field of advertising and public relations. A number of hypotheses have been put forward that can stimulate further scientific explorations of the Ukrainian commemoration of Kvitka Cisyk.

In the educational process, in the training of specialists in advertising and public relations, it is worth drawing more attention of future figures of the advertising business and related industries to the example of Kvitka Tsysyk's achievements and honoring these achievements. After all, Kvitka Tsysyk is currently in Ukraine, apparently, the most glorified, honored figure in the advertising business. Receiving such recognition, immortalization in the names of streets, awards, museums, and creative contests is for many actors no less, and for some, much stronger than material reward, a stimulus for professional growth, hard work in the chosen business field.

Keywords: Kvitka Cisyk, advertising business, commemoration, street renaming, mass media.

© І. Афанасьєв, К. Лимарь, 2024

Квітка Цісик (англ. – Kvitka Cisyk) відома у США також під іменем Кейсі Цісик (англ. – Kasey Cisyk) народилася в 1953 р. у Нью-Йорку в сім'ї українців галицького походження. Її бабуся за материнською лінією навчалася у Львівському університеті, а батько, Володимир Цісик, – у провідних музичних навчальних закладах Львова. У 1940-ві рр. Володимир Цісик працював концертмейстером Львівського оперного театру [1].

Квітка Цісик народилася американкою, але була вихована з великою любов'ю до української мови та традиційної галицької культури. У дитинстві Квітка була членкинею Пласту, їздила до літніх пластунських гірських таборів, де часто співала українських пісень разом з іншими дітьми [2, 3].

Квітка Цісик успішно готувалася до кар'єри оперної співачки, мала певні успіхи на цьому шляху в юності: стипендії, перші виступи з виконанням класичних творів європейської музики. Проте фінансові труднощі, разом із деякими іншими обставинами, міркуваннями, спрямували Квітку до рекламної галузі.

«Я вчилася вокалу і думала, що буду оперною співачкою. Але мене цікавила інша професія. Це спів студійний. Спів в різних студіях для

реклами або композиторів», – сказала Квітка в інтерв'ю [4].

Взявши собі сценічне ім'я Кейсі (Касеу), вона почала співати в клубах, записувати й надсилати своє портфоліо для прослуховувань продюсерам, рекламним агентствам. У 1970-ті рр. її професіоналізм як вокалістки дозволив їй виконати в дуже успішному кінофільмі, хоча й за кадром і не потрапивши до титрів, пісню, яка отримала «Оскар».

Її послуги як виконавиці джінглів (рекламних вокальних композицій) замовляли провідні компанії-конкуренти, лідери своїх галузей, для всесвітньо відомих брендів: McDonald's і Burger King, Coca-Cola і Pepsi Cola, ABC, NBC та CBS, American airlines і Delta airlines, Chevrolet, Cadillac і Toyota. Майже ціле покоління в США й багатьох інших країнах запам'ятало Квітку Цісик насамперед як голос Ford Motors: реклама цього бренду, озвучена Квіткою, виходила в масмедіа впродовж 17 років – із 1981 до 1998 року. За підрахунками компанії «Ford Motors», загальна аудиторія цієї реклами склала 20 мільярдів прослуховувань [5].

У 1980-ті рр. Квітка Цісик записала два музичні альбоми з українськими піснями, «Kvitka – Songs of Ukraine» та «Kvitka – Two Colors». Продюсером

виступив чоловік співачки Ед Ракович [6]. Альбоми були тепло зустрінуті багатьма слухачами, насамперед у середовищі української еміграції, а також і в деяких регіонах радянської та пострадянської України, але у світовому масштабі вони мали значно меншу популярність, ніж її спів у рекламних творах. У 1998 р. Квітка Цісик померла від онкологічного захворювання.

У 2010-ті рр. в українських масмедіа стали доволі часто зустрічатися згадки про нові назви вулиць, перейменованих на честь Квітки Цісик. У 2020-ті рр. в українському інформаційному просторі стали більш помітними новини, релізи про перейменування вулиць на її честь. Це, можна сказати, стало новим трендом, адже перейменування відбувалося навіть у деяких невеличких містах, не пов'язаних безпосередньо з життям Квітки Цісик чи її рідних. Також вийшло друком кілька художніх та довідкових видань із життєписом цієї співачки. Проте в науковій літературі тема вшанування пам'яті Квітки Цісик залишається здебільшого недослідженою. Побіжно торкнувся цієї теми І. Афанасьєв у своєму аналізі перейменувань вулиць українських обласних центрів, і навіть згадав серед цих перейменувань декілька таких, що були комеморацією Квітки Цісик [7, 335]. Але, по-перше, хронологічні рамки статті І. Афанасьєва обмежуються 2010-ми рр., а по-друге, в ній не залишилося місця для опису інших форм, напрямів ушанування пам'яті співачки: музеї, конкурси на її честь, фільми, книги про неї тощо.

Метою дослідження є аналіз історії та сучасного стану комеморації Квітки Цісик в Україні. Для реалізації цієї мети поставлено такі завдання:

- 1) визначення етапів, ключових подій, зокрема створення хронологічної таблиці перейменувань вулиць, зроблених для комеморації Квітки Цісик в Україні,
- 2) визначення й дослідження форм,
- 3) аналіз промоутерів ушанування її пам'яті в Україні.

Методи дослідження: порівняльний аналіз українських та іноземних масмедіа, виокремлення найбільш релевантних компонентів у кількох корпусах цих джерел, використання міждисциплінарного підходу, зокрема залучення деяких

положень психологічної науки для синтезу, формулювання висновків, попередньої інтерпретації медіаповідомлень.

Результати дослідження. Пошук повідомлень українських масмедіа 2000–2020-х рр. за ключовим словом «Квітка Цісик» та аналіз виявлених повідомлень указує на те, що впродовж перших 10 років після смерті Квітки Цісик, пам'ять про співачку вшановувалася здебільшого в нешироких колах, пам'ятні заходи не ставали предметом масового обговорення, за винятком поодиноких публікацій. Комемораційні ініціативи палких шанувальників таланту Квітки Цісик, залишалися нереалізованими. Навіть у Львові, де її батько навчався, а потім працював на дуже помітній посаді, навіть у цій столиці регіону, сотні тисяч жителів якого мали особисті, родинні зв'язки з українською діаспорою на Американському континенті, не з'явилася за те десятиріччя вулиця імені Квітки Цісик.

Усе змінилося в 2007–2008 роках. Головним ініціатором, промоутером, організатором потужної кампанії з ушанування пам'яті Квітки Цісик став американець українського походження, джазовий музикант Алекс Гутмахер. За словами А. Гутмахера, вперше він почув спів Квітки Цісик у 2006 р., у таксі в Києві. Повернувшись до США, розпитав знайомих емігрантів, виявив велику кількість її американських шанувальників. Виявив також, що в 1997–1998 рр. лікувався від онкологічного захворювання в одній клініці з Квіткою. «Я здолав саркому, – сказав Гутмахер в інтерв'ю, – а вона – ні» [8].

Важливість збігу, цього частково спільного з Квіткою досвіду лікування від раку, А. Гутмахер підкреслював у своїх публічних виступах багаторазово. Наприклад, в інтерв'ю «Радіо Свобода» в 2016 р.: «Для мене ім'я «Квітка» дуже важливе, бо так сталося, що у 1997–1998 роках ми разом з Цісик лікувалися від раку у Memorial Cancer Center – онкологічному шпиталі. Я мав агресивну саркому, пройшов 11 операцій і хіміотерапію. Квітка Цісик була з раком молочної залози і, на превеликий жаль, її не стало в 1998 році. І коли я вперше почув її голос, а я до цього не знав, хто вона така, я зрозумів, що я маю певну місію. Чому? Тому що вона музикант і я музикант, я продюсер і

займаюся entertainment production show, і я вирішив, що, напевне, лікарі і Бог мене залишили для того, щоб я щось робив. І тому я розпочав українсько-американський проект для України, яку так любила Квітка Цісик, проект, покликаний продовжувати людям життя» [9].

А. Гутмахер розпочав цю комемораційну діяльність у 2007 р.: організував програму «Українські вечори», на якій звучали пісні у виконанні Квітки Цісик. Також організував концерт «Незабутня Квітка», на який завітала вся американська родина Квітки. А. Гутмахер повідомив також, що в дні того заходу в США перебувала знімальна група українського телеканалу «Інтер», й зафільмувала цей вечір пам'яті співачки. А. Гутмахер назвав ці американські події початком свого американо-українського проекту комеморації Квітки Цісик в Україні [8].

У 2008 р. промоція комеморації, яку провів А. Гутмахер, за допомогою Українсько-американської координаційної ради, очолюваної американським науковцем українського походження Ігорем-Юрієм Гавдяком, отримала потужне медіапокриття, завдяки залученню низки спонсорів (зокрема, Олександра Прогнімака) та багатьох загальновідомих в Україні «зірок» шоубізнесу й політики до започаткованого А. Гутмахером проекту «Незабутня Квітка».

21 жовтня 2008 року в Українському домі в Києві відбувся вечір пам'яті співачки. На сцені були встановлені фото Квітки Цісик, американський прапор та невеликий екран, на якому продемонстрували кілька хвилин із єдиного україномовного 40-хвилинного інтерв'ю цієї співачки та ще одне відео про неї. На цьому заході виступили: народна артистка Марія Стефюк, дуже популярний на той час співак Олег Скрипка, також популярна співачка Марічка Бурмака, відомий скрипаль-віртуоз Сергій Охримчук, і нагороджена в 2006 р. званням «Герой України», володарка численних премій та звань, улюблениця кількох поколінь, співачка, Ніна Матвієнко. Були серед гостей також держслужбовці та політики найвищого рівня: міністр культури Василь Вовкун, дружина президента України Катерина Ющенко, директор Національного симфонічного оркестру України

Олександр Горностаєв, засновник видавництва «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА» Іван Малкович, режисер Сергій Проскурня, телеведучий Данило Яневський.

В інтерв'ю «Українській правді» Катерина Ющенко тоді сказала: «Я дуже добре пам'ятаю, що у кінці 90-х, коли ми з чоловіком проїжджали всю Україну, то завжди слухали її музику в машині. Для нас то була музика, в яку ми закохалися. Мабуть, музика Квітки вплинула на життя кожної людини, яка хоч раз її чула» [10].

Ніна Матвієнко у своїх інтерв'ю давала надзвичайно високу оцінку творчості Квітки Цісик [11].

Поза всяким сумнівом, поєднання цих сильних, станом на 2008 р., особистих брендів, популярних публічних осіб, лідерів громадської думки, з брендом особистості Квітки Цісик, надало потужний імпульс подальшому розвитку комеморації цієї українсько-американської діячки міжнародного рекламного бізнесу, та й стало PR-заходом для перелічених вище українських діячів, учасників і гостей того вечору пам'яті.

У 2009 році Міністерство культури і туризму України провело підготовку до Міжнародного мистецького фестивалю-конкурсу української пісні пам'яті Квітки Цісик «Квітка», який навесні презентували у США в рамках III Фестивалю української культури [12].

22 січня 2010 р., у Львові на будинку № 8 по вулиці Глибокій відкрили меморіальну дошку, присвячену Квітці Цісик [13].

У червні 2010 р. у Львові відбулося відкриття нової назви старої вулиці, яка, за рішенням міськради Львова від 07.05.2020 р., стала носити ім'я Квітки Цісик [14].

1–3 квітня 2011 року у Львові, в рамках українсько-американського проекту «Незабутня Квітка», започаткованого А. Гутмахером, тривав Міжнародний конкурс українського романсу імені Квітки Цісик, за участю близько 30 виконавців з різних країн, а журі конкурсу очолила Ніна Матвієнко [15].

2 квітня 2011 р. у львівській СЗШ № 54, на вулиці квітки Цісик, відкрився перший у світі Музей Квітки Цісик [16].

Вшанування Квітки Цісик, зроблене в оригінальному форматі, з залученням художника

Михайла Демцю, стало одним із заходів у рамках щорічного благодійного бенкету на підтримку Українського католицького університету в 2013 року. В музичному супроводі бенкету одну з провідних ролей відіграла володарка Гран-прі конкурсу імені Квітки Цісик [17].

У 2013 р. телеканал «Інтер» спродюсував, а ТОВ «07 Продакшн» виробило документальний фільм «Квітка. Голос в єдиному екземплярі». Цікаво, що у фільмі виступила й співачка Джамала: вона розповіла, чому на фестивалі «Нова хвиля» обрала для виконання народну пісню «Ой, верше мій, верше», з репертуару Квітки Цісик [18].

Автор сценарію цього фільму – Леся Вакулюк, уродженка Львівщини, яка у Львові навчалася, а потім упродовж кількох років працювала у львівських масмедіа й, а після небажаного переїзду до Києва, працювала кілька років новинаркою на телеканалі «Інтер». Прагнучі більш творчої роботи, Л. Вакулюк долучилася до створення фільму про Квітку Цісик [19]. Є вагомі підстави припустити, що це львівське коріння Лесі Вакулюк, її прив'язаність до Львівщини, регіональний патріотизм, солідарність, відіграли важливу роль у процесі прийняття рішення про створення фільму.

У 2014 р. у Львові відбулася пресконференція про Квітку Цісик. Верховна Рада прийняла постанову про відзначення 60-річчя з дня народження співачки [20].

7 листопада 2014 року земляки родини Цісіків, жителі села Ліски Івано-Франківської області, започаткували іменну медаль на честь співачки. Першими лауреатами цієї медалі стали оперна виконавиця Оксана Ярова та телеведуча й співачка Анжеліка Рудницька [21].

У 2016 р., в рамках проекту «Незабутня Квітка», були заплановані благодійні заходи в Києві, Вінниці, Полтаві та Львові, виручені кошти спрямовано на купівлю пересувного мамографа для області [22].

У листопаді 2017 р. у Києві відбулася вистава про Квітку Цісик [23].

У 2017 р. проведено ювілейний, 10-й літературно-мистецький фестиваль імені Квітки Цісик у селі Ліски, на Циганському Горбі – «приватному обійсті поета Ярослава Ясінського» [24]. Оскільки Ярослав Ясінський був організатором

цього багаторічного культурного заходу, осяяного образом Квітки Цісик, то можна припустити, що численні особисті контакти, які відбувалися в ході організації та проведення фестивалю, – додатково сприяли й промоції творчості цього місцевого активіста. У 2013 р. він став лауреатом літературної премії імені В. Стефаніка в галузі літератури, мистецтва, архітектури та журналістики – відзнаки, яку присуджує Івано-Франківська обласна державна адміністрація місцевим авторам.

Також у 2017 р. започатковано Міжнародний вокальний конкурс імені Квітки Цісик, з метою увічнення її пам'яті, сприяння відродженню та популяризації української пісні як в Україні, так і за кордоном, популяризації, розвитку та відродження мистецтва народного співу. Важливу роль у заснуванні, організації та проведенні цього конкурсу відіграла заслужена артистка України Ірина Персанова [25].

Попри повномасштабні бойові дії, гуманітарну кризу на території України, у квітні 2023 р. у багатьох українських містах відбулися концерти, музичні програми, вечори пам'яті, з нагоди 70-річчя з дня народження Квітки Цісик. Наприклад, у Києві в Національній бібліотеці України імені Ярослава Мудрого відбувся концерт-присвята «Чарівна Квітка України» [25]; у Лубенській міській бібліотеці ім. Володимира Леонтовича – просвітницький вечір «Американка з українським серцем» [26], кілька організацій та установ у Чернівцях організували та провели благодійний концерт-присвяту «Музика звучить...» (зокрема, в такий спосіб, за словами учасників, збирали грошові кошти на потреби військовослужбовців 10-ої ГШБ «Едельвейс») [27]; у Львові відбувся захід під назвою «Теплий концерт пам'яті Легендарної Квітки Цісик» [28].

В Україні видано цілу низку книг, присвячених Квітці Цісик: «Журавлі відлетілі... Есеї про Квітку Цісик та її рід» (автор – львів'янин Роман Горак [29]; «Квітка» (авторка – Ірина Власенко; видавництво «Фоліо», 2022) [30]; «Квітка Цісик» (автори та авторка – Ігор Коляда, Юлія Коляда та Павло Юрчишин) [31].

Хронологію надання українським міським вулицям імені Квітки Цісик систематизовано й представлено в таблиці 1.

Хронологія перейменувань вулиць

Дата	Нас. пункт	Джерело
29.06.2010	Львів	https://www8.city-adm.lviv.ua/inTEAM/Uhvaly.nsf/91c21bb29b2b4f47c22571340037f910/dc41545890933edcc22577210048b277?OpenDocument
19.02.2016	Київ	https://old.kyivcity.gov.ua/done_img/f/%D0%A0%D0%9A%D0%9C%D0%93-125-1-19022016.PDF
19.02.2016	Хмельницький	https://www.khm.gov.ua/sites/default/files/reestr%20vulic_14-12-2018.pdf
19.05.2016	Шостка	https://history.sumy.ua/news/8860-sumshchyna-vykonala-vymohy-zakonu-pro-dekomunizatsiiu.html
20.05.2016	Полтава	https://www.rada-poltava.gov.ua/people/renamestr/
30.06.2022	Рудно	https://portal.lviv.ua/news/2022/06/30/u-vynnykakh-ta-rudnomu-perejmenuvaly-11-vulyts
11.07.2022	Тернопіль	https://ternopilcity.gov.ua/news/60709.html
05.08.2022	Кам'янець-Подільський	https://kam-pod.gov.ua/novini/town-news/item/43218-vulitsyam-i-skveram-novi-nazvi
16.09.2022	Кременчук	https://www.telegraf.in.ua/kremenchug/10110657-deputati-kremenchuckoji-miskoji-radi-zatverdili-spisok-sche-z-30-novih-nazv-vulic.html
21.09.2022	Дніпро	https://dniprorada.gov.ua/uk/page/perejmenuvannya-vulic-mista-dnipra
23.09.2022	Козятин	https://komr.gov.ua/news/118-vulyc-ta-provulkiv-kozyatynskoyi-miskoyi-terytorialnoi-gromady-pereymenovano
29.09.2022	с. Скаливатка	https://procherk.info/news/7-cherkassy/105606-u-vatutinskij-gromadi-perejmenuvali-57-vulits
20.10.2022	Лубни	https://lubnyrada.gov.ua/mistobuduvannia-ta-arkhitektura/reiestry/6817-pereimenuvannia-urbanonimiv-lubenskoj-terytorialnoi-hromady
30.10.2022	Ковель	https://kowlrada.gov.ua/voseny-u-kovelskij-gromadi-perejmenuvaly-majzhe-50-vulycz-ta-provulkiv-zapamyatovuyemo-novi-nazvy/
09.11.2022	Вінниця	https://new.vmr.gov.ua/dekolonizatsiia-toponimiv-vykhodyt-na-finishnu-priamu-u-vinnytsi-ta-na-priednanykh-terytoriiakh-hromady-zminyty-nazvu-maiut-ishche-52-ob-iekty
30.11.2022	смт. Маньківка	https://mankivska-gromada.gov.ua/pro-perejmenuvannya-vulic-ta-provulkiv-mankivskoi-gromadi-15-11-13-15-02-2023/
11.01.2023	смт. Доброслав	https://dobroslavsr-f-gromada.gov.ua/news/1673431824/
08.02.2023	Полонне	https://pol-otg.gov.ua/news/1675856931/
21.02.2023	Чернігів	https://chernigiv-rada.gov.ua/news/id-152767/
23.02.2023	Шепетівка	https://shepetivka.com.ua/novyny/suspilstvo/12046-u-shepetivskii-hromadi-pereimenuvaly-83-toponimichnykh-objektiv.html
20.04.2023	Краматорськ	https://krm.gov.ua/wp-content/uploads/2023/04/rasp_nach_19.04.23_269p.pdf
25.05.2023	Кагарлик	https://kagarlyk-mrada.gov.ua/ua/share-news/pg/221123713817739_n/
28.09.2023	Чернівці	https://city.cv.ua/press-center/novyny/saratovsku-na-kvitki-tsisik-perejmenuvali-majzhe-40-vulits-14275?fbclid=IwAR31UFRsx8_jvGeVRpmFP_yIqjvzdYECcTN3IP9r3e8QP3dxrg8iVrd0vzM
05.02.2024	Покровськ	https://pokrovsk-rada.gov.ua/uk/articles/item/9391/povnij-perelik-yaki-vulici-perejmenuvali-u-pokrovskij-gromadi-
14.02.2024	Жмеринка	https://zhmerynka.city/articles/342762/gorkogo-na-geroiv-krut-komarova-na-zahisnikiv-azovstali-novi-nazvi-vulic-u-zhmerinci

Висновки. Виявлено три основні етапи процесу комеморації Квітки Цісик в Україні. ми лідерами думок, зокрема й через загальноукраїнські популярні масмедіа, про важливість ушанування пам'яті цієї співачки як чудової виконавиці українських пісень та видатної діячки рекламно-

На першому, початковому, етапі (2007–2011 рр.) було заявлено провідними українськими українських пісень та видатної діячки рекламно-

го бізнесу. Найвпливовіші ініціатори, промоутери комеморації на цьому етапі: Алекс Гутмахер, Ніна Матвієнко. Етап завершився появою вулиці та музею Квітки Цісик у Львові, проведенням Міжнародного конкурсу українського романсу імені Квітки Цісик, журі якого очолила Ніна Матвієнко.

На другому етапі (2012–2021 рр.) відбувалася поступова інституалізація комеморації Квітки Цісик: один із провідних телеканалів створив і поширив документальний фільм про співачку, відомі видавці розповсюджували книги про неї, в Києві та кількох інших великих українських містах названо вулиці на честь Квітки Цісик. На цьому етапі чимало публічних осіб успішно використовували бренд «Квітка Цісик» для власних зв'язків із громадськістю, збільшення популярності свого особистого бренду, водночас зміцнюючи й комеморацію Квітки Цісик. Наприклад, співачка Джамала, медійна діячка Леся Вакулюк.

На третьому етапі (2022–2024 рр.) відбулася велика кількість (щонайменше 20) присвоєнь імені Квітки Цісик вулицям, минулі назви яких стали розглядатися владою та частиною суспільства як неприйнятні в топоніміці у зв'язку з повномасштабним вторгненням військ РФ на територію України. Важливим чинником цих перейменувань став і черговий ювілей – 70-річчя з дня народження Квітки Цісик. Він також став черговим стимулом для організації численних культурно-мистецьких заходів на честь українсько-американської співачки, чия подвійна етнічно-національна ідентичність ще й слугувала символом стратегічного партнерства між українським та американським урядами.

Серед мотивів, якими керувалися основні ініціатори, промоутери Квітки Цісик в Україні, особливо виразними, потужними, специфічними для цих промоційних кампаній виглядають:

- солідарність за приналежністю до соціальних номінальних груп: «музиканти», «співачки», «американці українського походження», «вихідці зі Львівщини», до соціальної групи «родина Цісіків», тощо;
- емпатія на основі схожого психотравматичного досвіду – онкологічної хвороби, – почуття провини («я вижив, а він / вона – ні»);
- захоплення тембром, майстерністю, емоційним забарвленням пісень Квітки Цісик.

В освітньому процесі, в підготовці фахівців із реклами та зв'язків із громадськістю, варто привернути більшу увагу майбутніх діячів рекламного бізнесу та споріднених галузей, до прикладу досягнень Квітки Цісик та вшанування цих досягнень. Адже Квітка Цісик є нині в Україні, вочевидь, найбільш ушанованою, вшанованою діячкою рекламного бізнесу. Отримання подібного визнання, увічнення в назвах вулиць, нагород, музеїв, творчих конкурсів є для багатьох діячів не менш, а для деяких і значно більш сильним, ніж матеріальна винагорода, стимулом професійного зростання, наполегливої праці в обраній бізнес-галузі.

Деякі завершені PR-кампанії, безпосередньо пов'язані з комеморацією Квітки Цісик, є чудовими кейсами, зокрема з ко-брендингу. Вони є прикладами моделі успішної промоції, які можуть бути використані у практичній діяльності професіоналів реклами та зв'язків із громадськістю.

Список використаної літератури

1. Попелюк Р. Українські корені американської Квітки. Локальна історія. 01.04.2021. URL: <https://localhistory.org.ua/texts/statti/ukrayinski-koreni-amerikanskoyi-kvitki/> (дата звернення: 29.04.2024).
2. Квітка в еміграції: як Квітка Цісик відроджувала українську музику в США. URL: <https://evacuation.city/articles/241927/kvitka-v-emigracii-yak-kvitka-cisik-vidrodzhuvala-ukrainsku-muziku-u-ssha> (дата звернення: 29.04.2024).
3. Хто така Квітка Цісик – легендарний голос України за океаном : вебсайт. URL: <https://slukh.media/texts/kvitka-cisyk/> (дата звернення: 29.04.2024).
4. Who is Kvitka Tsisyk – legendary Ukrainian voice on the other side of the ocean: вебсайт. URL: <https://slukh.media/en/texts/kvitka-cisyk/> (дата звернення: 29.04.2024).
5. Kasey Cisyk, Singer, Dies at 44; Made Mark in Commercials : вебсайт. URL: <https://www.nytimes.com/1998/04/13/nyregion/kasey-cisyk-singer-dies-at-44-made-mark-in-commercials.html> (дата звернення: 29.04.2024).
6. «Незабуття Квітка України...». До 70-річчя від дня народження Квітки Цісик : вебсайт. URL: <https://dspu.edu.ua/biblioteka/2023/04/01/%D0%BD%D0%B5%D0%B7%D0%B0%D0%B1%D1%83%D1%82%D0%BD%D1%8F-%D0%BA%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BA%D0%B0-%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97-D0%B D 0 % B 8 - % D 0 % B 4 % D 0 % B E - 7 0 - %D1%80%D1%96%D1%87%D1%87%D1%8F/> (дата звернення: 29.04.2024).

7. Afanasiev I. Renaming of Streets in Ukrainian Regional Centers during 2010–2019: Offensives and Compromises. *Ideology and Politics Journal*. 2020. Iss. 2 (16). Pp. 321–339.
8. Пам'яті Квітки Цісик : вебсайт. URL: <https://day.kyiv.ua/article/panorama-dnya/pamyati-kvitky-tsisyk> (дата звернення: 29.04.2024).
9. Штогрин І. «Квітка Цісик поклала на мене місію – допомагати онкохворим, допомагати Україні» – Гутмаєр. Радіо Свобода. 4 жовтня 2016. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/28031829.html> (дата звернення: 29.04.2024).
10. Квітка Цісик – історичне повернення : вебсайт. URL: <https://life.pravda.com.ua/columns/2008/10/21/9386/> (дата звернення: 29.04.2024).
11. Пташка К. Кейсі – заморська квітка з українською душею. Український інтерес. URL: <https://uain.press/articles/778403-778403> (дата звернення: 30.04.2024).
12. Квітка Цісик : вебсайт. URL: <https://parafia.org.ua/person/tsisyk-kvitka/> (дата звернення: 30.04.2024).
13. Отримала «Оскар» та співала з Майклом Джексонем: день народження Квітки Цісик : вебсайт. URL: <https://zahid.espreso.tv/otrimala-oskar-ta-spivala-z-mayklom-dzheksonom-den-narodzhennya-kvitki-tsisik> (дата звернення: 30.04.2024).
14. У Львові з'явилась вулиця Квітки Цісик : вебсайт. URL: https://galinfo.com.ua/news/u_lvovi_zyavylas_vulytsya_kvitky_tsisyk_70517.html (дата звернення: 30.04.2024).
15. У Львові стартує Міжнародний фестиваль українського романсу ім. Квітки Цісик : вебсайт. URL: <https://portal.lviv.ua/news/2011/03/29/155923> (дата звернення: 30.04.2024).
16. Музей Квітки Цісик : вебсайт. URL: <https://web.archive.org/web/20190110134202/https://www.karpaty.info/ua/uk/lv/lw/lviv/museums/kvitka/> (дата звернення: 30.04.2024).
17. VI Благодійний Вечір УКУ в Києві : вебсайт. URL: <https://supporting.usc.edu.ua/events/ponad-miljon-gryven-zibraly-na-pidtrymku-uku-uchasnyku-blagodijnogo-benketu-u-kyuevi/> (дата звернення: 30.04.2024).
18. «Інтер» зняв документальний фільм про Квітку Цісик : вебсайт. URL: <https://detector.media/kritika/article/80285/2013-03-26-inter-znyav-dokumentalnuu-film-pro-kvitku-tsisyk/> (дата звернення: 30.04.2024).
19. Леся Вакулюк: штрихи до портрету. Ходорів сьогодні: вебсайт. URL: <https://khodoriv.info/kalynets/was-born-connected-with-city/lesya-vakulyuk-shtryhy-do-portretu/> (дата звернення: 30.04.2024).
20. У Львові говорили про вшанування 60-річчя співачки Квітки Цісик : вебсайт. URL: <https://city-adm.lviv.ua/news/culture/216771-u-lvovi-hovoryly-pro-vshanuvannia-60-richchia-spivachky-kvitky-tsisyk> (дата звернення: 30.04.2024).
21. Земляки легендарної Квітки Цісик започаткували іменну медаль співачки : вебсайт. URL: <https://ridna.ua/2014/11/zemlyaky-lehendarnoji-kvitky-tsisyk-zapochatkuvaly-imennu-medal-spivachky/> (дата звернення: 30.04.2024).
22. У Києві презентували благодійний проект «Незабутня Квітка» : вебсайт. URL: <https://www.5.ua/suspilstvo/ukyievi-prezentuvaly-blahodiinyi-proekt-nezabutnia-kvitka-109550.html> (дата звернення: 30.04.2024).
23. У Києві показали виставу про славнозвісну співачку Квітку Цісик : вебсайт. URL: <https://umoloda.kyiv.ua/number/3232/164/117337/> (дата звернення: 30.04.2024).
24. Ювілейний фестиваль Квітки Цісик на Коломищині: як це було. ФОТОРЕПОРТАЖ : вебсайт. URL: <https://dzerkalo.media/news/yuvileyniy-festival-kvitki-tsisik-na-kolomiyschini-yak-tse-bulo-fotoreportaj> (дата звернення: 30.04.2024).
25. Концерт-присвята «Чарівна Квітка України» до 70-річчя від дня народження Квітки Цісик : вебсайт. URL: <https://nlu.org.ua/event.php?id=1939> (дата звернення: 30.04.2024).
26. 70-річчя Квітки Цісик: у Лубнах вшанували видатну українську співачку : вебсайт. URL: <https://poltava.to/project/7725/> (дата звернення: 30.04.2024).
27. «Музика звучить...» до 70-річчя Квітки Цісик : вебсайт. URL: <https://www.library.cv.ua/muzyka-zvuchyt-do-70-richchya-kvitky-tsisyk-2.html> (дата звернення: 30.04.2024).
28. «Вечір при свічках» до дня народження Квітки Цісик : вебсайт. URL: <https://lviv.media/events/479-vechir-pri-svichkah-do-dnya-narodzhennya-kvitki-cisik/> (дата звернення: 30.04.2024).
29. The book *The Cranes Have Flown Away...Essays about Kvitka Cisyk and her family* : website. URL: <https://www.yakaboo.ua/ua/zhuravli-vidletili-esei-pro-kvitku-cisik-ta-ii-rid.html> (дата звернення: 01.05.2024).
30. Книга Квітка : вебсайт. URL: https://www.yakaboo.ua/ua/kvitka-2351917.html?gad_source=1&gclid=Cj0KCQjwir2xBhC_ARIsAMTXk85qnKh0Cw2NsKxp_QDpeQWnmXTgqzIDss7MFn8sQocUUKqMCx6FCTQaAjKYEALw_wcB (дата звернення: 01.05.2024).
31. Книга Квітка Цісик : вебсайт. URL: https://www.yakaboo.ua/ua/kvitka-cisik.html?gad_source=1&gclid=Cj0KCQjwir2xBhC_ARIsAMTXk86GbfkERqENEqbA_8KvQCvliwBRjUUS9Oup0YNdZhHkMw7Wh-5KzCUaAp9-EALw_wcB (дата звернення: 01.05.2024).

References

1. Popelyuk, R. (2021, April 1). Ukrainian roots of American Kvitka. Local history. Available at : <https://localhistory.org.ua/texts/statti/ukrayinski-koreni-amerikanskoyi-kvitki/> (accessed 29.04.2024).
2. Evacuation.city (2022, October 09). Kvitka in emigration: how Kvitka Cisyk introduced Ukrainian music to the USA. Available at : <https://evacuation.city/articles/241927/kvitka-v-emigracii-yak-kvitka-cisik-vidrodzhuvala-ukrainsku-muziku-u-ssha> (accessed 29.04.2024).
3. Markiv, M. (2022, June 07). Who is Kvitka Cisyk – the legendary voice of Ukraine overseas. Slukh Media. Available at : <https://slukh.media/texts/kvitka-cisyk/> (accessed 29.04.2024).
4. Markiv, M. (2022, June 07). Who is Kvitka Cisyk – the legendary voice of Ukraine overseas. Slukh Media. Available at : <https://slukh.media/en/texts/kvitka-cisyk/> (accessed 29.04.2024).
5. By Robert Mcg. Thomas Jr. (1998, April 13). Kasey Cisyk, Singer, Dies at 44; Made Mark in Commercials. *The New York Times*. Available at : <https://www.nytimes.com/1998/04/13/nyregion/kasey-cisyk-singer-dies-at-44-made-mark-in-commercials.html> (accessed 29.04.2024).

6. «The unforgettable Kvitka of Ukraine...» Until the 70th anniversary of Kvitka Cisyk's national day. (2023). Available at : <https://dspu.edu.ua/biblioteka/2023/04/01/%D0%BD%D0%B5%D0%B7%D0%B0%D0%B1%D1%83%D1%82%D0%BD%D1%8F-%D0%BA%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BA%D0%B0-%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%B D % D 0 % B 8 - % D 0 % B 4 % D 0 % B E - 7 0 - %D1%80%D1%96%D1%87%D1%87%D1%8F/> (accessed 29.04.2024).
7. Afanasiev, Illia. (2020). Renaming of Streets in Ukrainian Regional Centers during 2010–2019: Offensives and Compromises. *Ideology and Politics Journal*, 2 (16), 321-339.
8. Kozryieva, T. (2011). In memory of Kvitka Cisyk. Day. Available at : <https://day.kyiv.ua/article/panorama-dnya/pamyati-kvitky-tsisyk> (accessed 29.04.2024).
9. Shtogrin, Irina. (2016, October 4). «Kvitka Cisyk gave me a mission – to help cancer patients, to help Ukraine» – Guttmacher. *Radio Liberty*. Available at : <https://www.radiosvoboda.org/a/28031829.html> (accessed 29.04.2024).
10. Ukrainian pravda. (2008, October 21). Kvitka Cisyk – historical perspective: website. Available at : <https://life.pravda.com.ua/columns/2008/10/21/9386/> (accessed 29.04.2024).
11. Ptashka, Katya. (2024, April 04). Kacey – an overseas woman with a Ukrainian soul. *Ukrainian interest*. Available at : <https://uain.press/articles/778403-778403> (accessed 30.04.2024).
12. Nasha Parafia. (2012, January 18). Kvitka Cisyk. Available at : <https://parafia.org.ua/person/tsisyk-kvitka/> (accessed 30.04.2024).
13. Espresso. (2021, April 04). Won an Oscar and sang with Michael Jackson: Kvitka Cisyk's birthday. Available at : <https://zahid.espresso.tv/otrimala-oskar-ta-spivala-z-mayklom-dzheksenom-den-narodzhennya-kvitki-tsisyk> (accessed 30.04.2024).
14. Galinfo. (2010, June 25). Kvitka Cisyk Street appeared in Lviv. Available at : https://galinfo.com.ua/news/u_lvovi_zyavylas_vulytsya_kvityky-tsisyk_70517.html (accessed 30.04.2024).
15. Lviv Portal. (2011, March 29). The International Festival of Ukrainian Romance starts in Lviv named Kvitka Cisyk. Available at : <https://portal.lviv.ua/news/2011/03/29/155923> (accessed 30.04.2024).
16. Kvitka Cisyk Museum. Available at : <https://web.archive.org/web/20190110134202/https://www.karpaty.info/ua/uk/lv/lv/lviv/museums/kvitka/> (accessed 30.04.2024).
17. UCU. (n.d.). VI Beneficial Evening of UCU in Kyiv. Available at : <https://supporting.ucu.edu.ua/events/ponad-miljon-gryven-zibraly-na-pidtrymku-uku-uchasnyky-blagodijnogo-benketu-u-kyievi/> (accessed 30.04.2024).
18. Detector Media. (2013, March 26). «Inter» made a documentary about Kvitka Cisyk. Available at : <https://detector.media/kritika/article/80285/2013-03-26-inter-znyav-dokumentalnyy-film-pro-kvitku-tsisyk/> (accessed 30.04.2024).
19. Kalynets, L. (2015, June 20). Lesya Vakulyuk: finishing touches to the portrait. Khodorov today. Available at : <https://khodoriv.info/kalynets/was-born-connected-with-city/lesya-vakulyuk-shtryhy-do-portretu/> (accessed 30.04.2024).
20. Lviv city council. (2014, April 04). In Lviv they talked about the involvement of the 60-year-old singer Kvitka Cisyk. Available at : <https://city-adm.lviv.ua/news/culture/216771-u-lvovi-hovoryly-pro-vshanutannia-60-richchia-spivachky-kvitky-tsisyk> (accessed 30.04.2024).
21. Native country. (2014, November 07). Fellow countrymen of the legendary Kvitka Cisyk gave birth to the singer's name medal. Available at : <https://ridna.ua/2014/11/zemlyaky-lehendarnoji-kvitky-tsisyk-zapochatkuvaly-imennu-medal-spivachky/> (accessed 30.04.2024).
22. 5.ua. (2016, March 24). The beneficial project «Unforgettable Kvitka» was presented in Kyiv. Available at : <https://www.5.ua/suspilstvo/u-kyievi-prezentuvaly-blahodiinyi-proekt-nezabutnia-kvitka-109550.html> (accessed 30.04.2024).
23. Kapustianska, N. (2017, November 01). A play about the famous singer Kvitka Cisyk was shown in Kyiv. *Ukraina Moloda*. Available at : <https://umoloda.kyiv.ua/number/3232/164/117337/> (accessed 30.04.2024).
24. Dzerkalo Media. (2017, September 03). Anniversary festival of Kvitka Cisyk in Kolomyia region: how it happened. PHOTO REPORT. Available at : <https://dzerkalo.media/news/yuvileynyi-festival-kvitki-tsisyk-na-kolomyischini-yak-tse-bulo-fotoreportaj> (accessed 30.04.2024).
25. Skyrda T. (n.d.). Concert dedicated to the «Charming Kvitka of Ukraine» until the 70th anniversary of Kvitka Cisyk's national day. Available at : <https://nlu.org.ua/event.php?id=1939> (accessed 30.04.2024).
26. Poltavshchyna. (2023, April 12). 70-Richya Kvitka: a popular Ukrainian song was stolen from Lubny [70th anniversary of Kvitka Cisyk: a popular Ukrainian song was stolen from Lubny]. Available at : <https://poltava.to/project/7725/> (accessed 30.04.2024).
27. Chernivtsi Regional Universal Scientific Library. (2023, April 03). «Music sounds...» for Kvitka Cisyk's 70th birthday. Available at : <https://www.library.cv.ua/muzyka-zvuchyt-do-70-richchya-kvitky-tsisyk-2.html> (accessed 30.04.2024).
28. Lviv Media. (n.d.). «Evening by candlelight» To the birthday of Kvitka Cisyk. Available at : <https://lviv.media/events/479-vechir-pri-svichkah-do-dnya-narodzhennya-kvitki-cisyk/> (accessed 30.04.2024).
29. Yakaboo.ua. (n.d.). Book The Cranes Have Flown Away... Essays about Kvitka Cisyk and her family. Available at : <https://www.yakaboo.ua/ua/zhuravli-vidletili-esei-pro-kvitku-cisyk-ta-ii-rid.html> (accessed 01.05.2024).
30. Yakaboo.ua. (n.d.). Book Kvitka. Available at : https://www.yakaboo.ua/ua/kvitka-2351917.html?gad_source=1&gclid=Cj0KCQjwir2xBhC_ARIsAMTXk85qnKh0Cw2NsKxp_QDpeQWnmXTgqzIDss7MFn8sQocUUKqMCx6FCTQaAjKYEALw_wcB (accessed 01.05.2024).
31. Yakaboo.ua. (n.d.). Book Kvitka Cisyk. Available at : https://www.yakaboo.ua/ua/kvitka-cisyk.html?gad_source=1&gclid=Cj0KCQjwir2xBhC_ARIsAMTXk86GbfkERqENEqBA_8KvQCVliwBRjUUS9Oup0YNdZhHkMw7Wh-5KzCUAp9-EALw_wcB (accessed 01.05.2024).

Надіслано до редакції 01.05.2024 р.